

Zał. 3 Matryca logiki interwencji Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030

CEL GŁÓWNY: Sprawiedliwa i efektywna transformacja podregionów w kierunku zielonej cyfrowej gospodarki, zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców w czystym środowisku.

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział środków przeznaczanych na działalność innowacyjną i badawczo-rozwojową – Niedostateczna rola Instytucji Otoczenia Biznesu w pełnieniu funkcji katalizatora postaw przedsiębiorczych – Niskie tempo wzrostu PKB – Słabnący potencjał gospodarczy regionu – Niedostateczny poziom współpracy uczelni i biznesu – Niedostateczny poziom inwestycji w B+R 	<p>Budowa pozycji wiodącego ośrodka w obszarze innowacyjnego i wysokotechnologicznego przemysłu</p>	<p>Innowacyjna gospodarka podregionów górniczych</p>	1. Rozwój potencjału wysokich technologii oraz instytucji wspierających innowacyjność w kierunku neutralności klimatycznej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa i rozwój infrastruktury, w tym B+R, parków technologicznych / hubów technologicznych / centrów projektowych / centrów nauki przyczyniających się do transformacji podregionów górniczych. 2. Wsparcie tworzenia i realizacja programów rozwojowych przedsiębiorstw działających w parkach technologicznych/ hubach technologicznych. 3. Wsparcie tworzenia i realizacja programów badawczych i rozwojowych oferowanych przez centra projektowe. 4. Rozwój kompetencji osób zatrudnionych w parkach technologicznych/ hubach technologicznych /centrach projektowych / centrach nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Instytucje Otoczenia Biznesu; 2. Jednostki zaliczane do systemu szkolnictwa wyższego i nauki zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki; 3. Instytuty badawcze. 	<p>35</p>	
			1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego oraz prowadzenie prac B+R i wdrożeniowych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach i ich konsorcjach, w szczególności w zakresie technologii neutralnych dla klimatu. 2. Prowadzenie prac B+R wraz z wdrożeniem, w szczególności w zakresie technologii neutralnych dla klimatu. 3. Poprawa zdolności absorpcyjnych przedsiębiorstw w kierunku inicjowania i wdrażania rozwiązań B+R oraz innowacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorstwa; 2. Konsorcja przemysłowo-naukowe; 3. Klastry. 		
<ul style="list-style-type: none"> – Słabnący potencjał gospodarczy regionu – Duży udział podmiotów przemysłowych z sektora publicznego oraz tych zatrudniających co najmniej 250 pracowników w populacji przedsiębiorstw innowacyjnych – Znaczący udział sektora wydobywczego w gospodarce regionu – Niski poziom automatyzacji i cyfryzacji procesów produkcyjnych 	<p>Przekierowanie gospodarki podregionów górniczych na ścieżkę zielonego, inteligentnego i cyfrowego wzrostu</p>	<p>Zdywersyfikowana oraz zasobo- i energooszczędna gospodarka podregionów górniczych</p>	1. Dywersyfikacja przedsiębiorstw z podregionów górniczych, w tym działania na rzecz GOZ	<ul style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje produkcyjne, logistyczne i B+R niezbędne do zmiany profilu działalności i/lub wprowadzenia nowych produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków w dużych przedsiębiorstwach . wraz z rozwojem kompetencji osób zatrudnionych w dużych przedsiębiorstwach. 2. Inwestycje produkcyjne, logistyczne i B+R niezbędne do zmiany profilu działalności i/lub wprowadzenia nowych produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków w MŚP wraz z rozwojem kompetencji osób zatrudnionych w MŚP. 3. Inwestycje dotyczące zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych (w tym wody) w procesach produkcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorstwa. 	<p>295,5</p>	<p>Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)</p> <p>Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji</p> <p>Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – Duża liczba obiektów, na których składowane są odpady wydobywcze powodujące liczne zagrożenia środowiskowe, przy znikomym odsetku odpadów przekazywanych do dalszego wykorzystania – Niewystarczająca ilość dużych inwestycji – Dominujący obecnie model działalności gospodarczej oparty na liniowym procesie produkcji i konsumpcji 				<ul style="list-style-type: none"> 4. Wdrażanie czystych technologii w celu znaczącej redukcji masy odpadów lub zapobiegania ich powstawaniu. 5. Inwestycje mające na celu zwiększenie reużycia produktów, recyklingu (głównie upcyklingu) materiałów i efektywnego gospodarowania zasobami, w tym modyfikacja metod zagospodarowania odpadów. 6. Inwestycje dotyczące ograniczenia zużycia energii w procesach produkcyjnych. 			
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział sektora usług w gospodarce – Niski udział roli start-up'ów w gospodarce regionu, w szczególności sprzyjających rozwojowi Przemysłu 4.0 – Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców regionu – Niedostateczny poziom rozwoju branż równoważących górnictwo 	Wzmocnienie potencjału lokalnej przedsiębiorczości na rzecz tworzenia alternatywnych miejsc pracy w podregionach górniczych	Silna przedsiębiorczość podregionów górniczych	1. Wsparcie tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa i rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej. 2. Wsparcie usług świadczonych przez wsparte podmioty. 3. Wsparcie na założenie i rozwój działalności gospodarczej. 4. Wsparcie start-upowe dla nowych przedsiębiorstw. We wszystkich projektach kwalifikowane będzie wsparcie kompetencji cyfrowych odbiorców ostatecznych.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 2. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 3. Jednostki sektora finansów publicznych; 4. Związek Metropolitalny; 5. Instytucje Otoczenia Biznesu; 6. Inkubatory Przedsiębiorczości. 	149,5	
			2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw zaliczanych do regionalnych specjalizacji technologicznych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w przedsiębiorstwa z branż zaliczanych do Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego, związane z wprowadzeniem na rynek nowego produktu/usługi. 2. Rozwój kompetencji osób zatrudnionych we wspartych przedsiębiorstwach wynikających z Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; 2. Przedsiębiorcy. 		140

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
			3. Poprawa konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw podlegających transformacji	1. Wsparcie podnoszenia konkurencyjności w MŚP generujących nowe miejsca pracy na obszarach podlegających transformacji wraz z rozwojem kompetencji pracowników. 2. Wsparcie podnoszenia konkurencyjności w MŚP wykorzystujących potencjał endogeniczny podregionów górniczych wraz z rozwojem kompetencji pracowników.	1. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; 2. Przedsiębiorcy.	90	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)
			4. Dywersyfikacja gospodarcza podregionów górniczych	1. Wykorzystanie endogenicznych potencjałów podregionów górniczych na rzecz transformacji.	1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 2. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 3. Jednostki sektora finansów publicznych.	35	
- Najbardziej zależny od węgla region w Polsce - Nieznaczny udział produkcji energii z OZE - Największy konsument węgla kamiennego w Polsce, także w gospodarstwach domowych - Produkcja energii w dużych przestarzałych blokach energetycznych opartych o węgiel - Występowanie niezagospodarowanych terenów przemysłowe - Znaczna ilość budynków niespełniających standardów energetycznych - Występujące ubóstwo energetyczne	Zdynamizowanie energetyki prosumenckiej w oparciu o potencjały i zasoby podregionów górniczych	Zbilansowana energetyka rozproszona podregionów górniczych	1. Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii	1. Wsparcie energetyki rozproszonej (klastry, energetyczne, spółdzielnie, energetyka prosumencka, wspólnoty energetyczne). 2. Budowa instalacji OZE na terenach pogórnich, przemysłowych. 3. Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji, dystrybucji i magazynowania energii z OZE.	1. Klastry energii; 2. Prosumenci energii odnawialnej; 3. Spółdzielnie/wspólnoty energetyczne; 4. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 5. Związek Metropolitalny. 6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); 8. Organizacje pozarządowe; 9. Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe;	300	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego Wspierane strategie zintegrowanego

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
					10. Towarzystwa budownictwa społecznego; 11. Porozumienia podmiotów wymienionych wyżej reprezentowane przez lidera; 12. Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe); 13. Przedsiębiorstwa.		rozwoju terytorialnego
<p>– Duża powierzchnia terenów przemysłowych wymagająca przekształcenia</p> <p>– Największa liczba/ powierzchnia hałd, które wymagają rekultywacji</p> <p>– Duża ilość miejsc gdzie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym tzw. „bomby ekologiczne”</p> <p>– Duża ilość wytwarzanych i gromadzonych odpadów</p> <p>– Występowanie szkód górniczych</p> <p>– Zanieczyszczenia gleby, powietrza i wód podziemnych związane z działalnością przemysłową, w tym wydobywczą</p> <p>– Kosztochłonność procesów rekultywacyjnych</p> <p>– Brak wizji zagospodarowania terenów przemysłowych/ modelowych scenariuszy</p> <p>– Trudność samorządu w przejmowaniu terenów i infrastruktury pogórnicy i przemysłowej/ nieuregulowany stan prawny</p>	<p>Przywrócenie terenów przemysłowych (w szczególności pogórnicy) do obiegu gospodarczego, społecznego i środowiskowego w podregionach górniczych</p>	<p>Efektywne wykorzystanie terenów przemysłowych podregionów górniczych na cele gospodarcze, środowiskowe i społeczne</p>	<p>1. Zniwelowanie skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko, poprawa wskaźników różnorodności biologicznej w terenach wykorzystanych w celach środowiskowych</p>	<p>1. Rekultywacja, remediacja, regeneracja, renaturyzacja terenów przemysłowych (w tym m.in. poprzez wykorzystanie biomasy).</p> <p>2. Usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, w tym odpadów wydobywczych (hałd) wraz z remediacją zanieczyszczonych przez nie gruntów.</p> <p>3. Inwestycje mające na celu wykorzystanie odpadów wydobywczych, w tym ograniczenie ich niekorzystnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odzysk surowców, • powtórne ich wykorzystanie w procesach produkcyjnych, • zagospodarowanie produktów ubocznych tego procesu. <p>4. Prace przygotowawcze na rzecz¹ dekontaminacji/ regeneracji terenów przemysłowych (w tym tzw. “bomb ekologicznych”).</p> <p>5. Dekontaminacja/ regeneracja terenów przemysłowych (w tym tzw. “bomby ekologiczne”).</p>	<p>1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>2. Jednostki sektora finansów publicznych;</p> <p>3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>4. Konsorcja przemysłowo – naukowe;</p> <p>5. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;</p> <p>6. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe);</p> <p>7. Przedsiębiorstwa;</p> <p>8. Konsorcja B+R;</p> <p>9. Związek Metropolitalny.</p>	<p>70</p>	<p>Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów [ha]</p> <p>Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali społecznych lub pod działalność gospodarczą lub inną [ha]</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego osoby]</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [szt.]</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>– Peryferyjność lub zła komunikacja terenów przemysłowych</p> <p>– Ryzyko zagrożenia powodziowego spowodowane osiadaniami terenu górniczego</p> <p>– Znaczne ograniczenie zasobów wodnych spowodowane przemysłem wydobywczym, drenującym wody podziemne i powierzchniowe</p> <p>– Zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych w wyniku przeprowadzonych eksploatacji górniczych</p> <p>– Niewystarczający poziom wykorzystania wód pokopalnianych</p> <p>– Duża powierzchnia obszarów wymagających rewitalizacji, w tym osiedla górnicze</p> <p>– Brak kompleksowej wiedzy na temat terenów przemysłowych</p>			2. Poprawa stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń	<p>1. Inwestycje mające na celu wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji.</p> <p>2. Działania w celu zatrzymania odpływu wód opadowych.</p> <p>3. Inwestycje na rzecz rozwoju systemów ujęć, uzdatniania, dostawy i magazynowania wody.</p> <p>4. Inwestycje z zakresu uzdatnienia i zagospodarowania wód pokopalnianych.</p> <p>5. Inwestycje w oczyszczenie zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych w wyniku eksploatacji górniczej.</p> <p>Inwestycje te kwalifikowane są wyłącznie w ramach szeroko rozumianej rekultywacji gleby, dla odróżnienia od interwencji EFRR.</p>	<p>1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>2. Jednostki sektora finansów publicznych;</p> <p>3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>4. Organizacje pozarządowe;</p> <p>5. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;</p> <p>6. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe);</p> <p>7. Przedsiębiorstwa i ich konsorcja;</p> <p>8. Parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne;</p> <p>9. Związek Metropolitalny.</p>	15	
			3. Wykorzystanie terenów przemysłowych na cele rozwojowe regionu.	<p>1. Zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele gospodarcze, środowiskowe, kulturalne, turystyczne, społeczne, edukacyjne, mieszkaniowe.</p> <p>2. Kompleksowe przygotowanie terenów przemysłowych przeznaczonych pod działalność gospodarczą wraz z niezbędną infrastrukturą.</p> <p>3. Przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji realizowane na terenie osiedli górniczych, na terenach przemysłowych, w ich bezpośrednim otoczeniu, lub takie inwestycje, które mają bezpośredni wpływ na wskazany teren przemysłowy który został uwzględniony w gminnym programie rewitalizacji.</p> <p>Inwestycje związane z niwelowaniem skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko (m.in. remediacja, rekultywacja, regeneracja, renaturyzacja, dekontaminacja terenów przemysłowych oraz oczyszczenie zanieczyszczonych wód podziemnych i</p>	<p>1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>2. Jednostki sektora finansów publicznych;</p> <p>3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>4. Konsorcja przemysłowo – naukowe;</p> <p>5. Organizacje pozarządowe;</p> <p>6. Związek Metropolitalny;</p> <p>7. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane</p>	328	<p>Powierzchnia wspieranych zrehabilitowanych gruntów [ha]</p> <p>Grunty zrehabilitowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]</p>

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
				powierzchniowych) <u>muszą uwzględnić zasadę</u> "zanieczyszczający płaci" oraz regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody spowodowane ruchem zakładu górniczego.	zgodnie z prawem zamówień publicznych; 8. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe); 9. Przedsiębiorstwa; 10. Instytucje kultury; 11. Podmioty wymienione w Prawie o szkolnictwie wyższym i nauce; 12. Parki przemysłowo-technologiczne.		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji [osoby] Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.] Liczba osób odwiedzających wsparte obiekty kulturalne i turystyczne [odwiedzający/rok] Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego [osoby] Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego [szt.]
			4. Systemowe zarządzanie terenami przemysłowymi	1. Dofinansowanie działań planistycznych np. koncepcji zagospodarowania terenów i obiektów pogórnich oraz dokumentacji planistycznej, techniczno-ekonomicznej, eksperckiej w zakresie kompleksowych projektów, w tym m.in. związanych z ponownym wykorzystaniem terenów przemysłowych; geodezyjnych pomiarów terenowych na obszarach gmin górniczych; Miejsowych Planów Rewitalizacji i/ lub wsparcie eksperckie przy opracowaniu przedmiotowego dokumentu. 2. Inwentaryzacja i waloryzacja terenów przemysłowych, w tym tworzenie scenariuszy ponownego ich zagospodarowania.	1. Jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia; 2. Jednostki sektora finansów publicznych; 3. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 4. Instytucje Otoczenia Biznesu; 5. Związek Metropolitalny; 6. Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych;	20	

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
					7. Podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projekty hybrydowe).		
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczny rozwój transportu niskoemisyjnego – Niewystarczająca dostępność komunikacyjna obszarów poddanych transformacji, w tym peryferyjnych – Brak spójnych rozwiązań komunikacyjnych np. wspólny bilet – Duża emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego – Duże natężenie ruchu samochodowego – Niewystarczająca infrastruktura paliw alternatywnych – Małe wykorzystanie infrastruktury rowerowej do celów transportowych – Niski wskaźnik długości ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców – Brak spójnej sieci rowerowej (infrastruktura o charakterze lokalnym) – Niska intensywność przewozów komunikacją miejską (spadająca liczba osób korzystających z komunikacji publicznej) – Niekorzystna struktura wieku pojazdów w województwie śląskim, w szczególności taboru 	Poprawa mobilności mieszkańców regionu i spójności transportowej podregionów górniczych	Efektywny system wzmacniający mobilność w podregionach górniczych	1. Rozwój przyjaznego środowisku transportu w podregionach górniczych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura na rzecz transportu zeroemisyjnego, w tym, m.in. dla ładowania/tankowania pojazdów elektrycznych i wodorowych. 2. Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, w tym rozwój infrastruktury rowerowej. 3. Zakup taboru zeroemisyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą przeznaczoną do jego zasilania i obsługi. 4. Wsparcie infrastruktury liniowej i punktowej transportu publicznego (przystanki, wiaty, zatoki autobusowe, wyznaczanie bus pasów, miejsca przesiadkowe). 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 2. Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, których statutowym zadaniem jest wykonywanie ustawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie transportu publicznego; 3. Podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, realizujące zadania z zakresu transportu publicznego, wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych; 4. Podmioty, w których większość udziałów posiada jednostka samorządu terytorialnego lub związek JST, realizujące na podstawie statutu zadania publiczne z zakresu transportu publicznego; 5. Związek Metropolitalny; 6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej); 8. Przedsiębiorstwa; 9. Porozumienia podmiotów wymienionych w pkt 2-4 	30	<ul style="list-style-type: none"> Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych Szacowana emisja gazów cieplarnianych Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
					reprezentowane przez lidera.		
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczna oferta kształcenia zgodnie z potrzebami procesu zielonej i cyfrowej transformacji. – Programy kształcenia zawodowego niedostosowane do potrzeb rynku pracy – Drenaż zasobów ludzkich – Niskie kwalifikacje – Potrzeba przekwalifikowania – Niedostateczna identyfikacja branż będących potencjałem dla rozwoju gospodarczego regionu – Niska jakość doradztwa zawodowego – Niewystarczający poziom szkolnictwa wyższego – Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami gospodarki i edukacją od poziomu ponadpodstawowego, w tym kształcenie praktyczne 	Rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionów górniczych w odpowiedzi na wyzwania gospodarki	Atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji w podregionach górniczych	1. Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego	1. Wsparcie dla osób planujących powiązanie kariery zawodowej, w szczególności z zieloną i cyfrową gospodarką poprzez poszerzanie, zmianę, aktualizację kwalifikacji, kompetencji, umiejętności.	1. Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych.	100	Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu
			2. Rozwój kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami, uczelniami w szczególności zgodnie z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami 3. Celowany rozwój kształcenia wyższego zorientowanego na potrzeby zielonej gospodarki.	1. Upowszechnianie i rozwój wysokiej jakości kształcenia zawodowego, zgodnie z potrzebami rynku pracy z uwzględnieniem ukierunkowania na branże rozwojowe, określone w RSI przez m.in.: podnoszenie, zmianę lub aktualizację, zdobywanie nowych kwalifikacji, kompetencji, umiejętności np.: w formie szkoleń, kursów uczniów i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, staże i praktyki (w tym zagraniczne), doradztwo i poradnictwo zawodowe zgodnie z potrzebami procesu transformacji w kierunku zielonej i cyfrowej gospodarki, wsparcie praktycznej nauki zawodu (w tym wyposażanie sal nauki, etc.) oraz tworzenie wirtualnych pracowni. 2. Kompleksowe wsparcie placówek edukacyjnych kształcenia zawodowego (branżowego, technicznego, szkół artystycznych) w zakresie przebranżowienia tj.: utworzenie nowego kierunku, zmiany lub dostosowania istniejącego profilu/kierunku kształcenia we wskazanych zawodach, kierunkach zgodnych z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami, z uwzględnieniem potencjału lokalnych rynków pracy oraz zielonej i cyfrowej gospodarki. 3. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną służącą kształceniu praktycznemu i zawodowemu (szkół branżowych, technicznych, uczelni wyższych oraz innych, które mogą pełnić funkcję ośrodków kształcenia zawodowego) polegające na m.in na przebudowie, budowie (w uzasadnionych przypadkach), rozbudowie, remoncie tych obiektów, w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb rynku pracy, wyzwań w zakresie transformacji cyfrowej i transformacji w kierunku zielonej gospodarki oraz inteligentnych i technologicznych specjalizacji regionu.			4. Działania rozwijające w procesie kształcenia

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
				współpracę szkół kształcenia zawodowego (branżowego, technicznego, artystycznego) z uczelniami wyższymi, pracodawcami.			
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczna oferta kształcenia zgodnie z potrzebami procesu zielonej i cyfrowej transformacji – Programy kształcenia zawodowego niedostosowane do potrzeb rynku pracy – Drenaż zasobów ludzkich – Niskie kwalifikacje – Potrzeba przekwalifikowania – Niedostateczna identyfikacja branż będących potencjałem dla rozwoju gospodarczego regionu – Niska jakość doradztwa zawodowego – Niewystarczający poziom szkolnictwa wyższego – Niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorami gospodarki i edukacją od poziomu ponadpodstawowego, w tym kształcenie praktyczne 	Rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionów górniczych w odpowiedzi na wyzwania gospodarki	Atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji w podregionach górniczych	1. Celowany rozwój kształcenia wyższego zorientowanego na potrzeby zielonej gospodarki - Wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego (z wyłączeniem infrastruktury)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doktoraty wdrożeniowe , biura karier. 2. Komerccjalizacja wiedzy: <ul style="list-style-type: none"> • Staże (w tym zagraniczne) i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych, pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni - w przedsiębiorstwach, • tymczasowe zatrudnienie w MMŚP wysoko wykwalifikowanego personelu, wsparcie dla przedsiębiorstw obejmujące szkolenia i/lub doradztwo dla pracowników przedsiębiorstw prowadzone przez (lub z udziałem) pracowników naukowych jednostek naukowych i uczelni ukierunkowane na wdrożenie danych przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach, • wsparcie współpracy między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii obejmujące wypracowanie konkretnych efektów wdrożeniowych, 3. programy wsparcia uczniów przez szkoły wyższe dla uczniów szkół kształcących w zawodach w tym kursy przygotowawcze, 4. działania promocyjne na rzecz kontynuacji kształcenia w regionie. 		37	Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu
<ul style="list-style-type: none"> – Utrata miejsc pracy w górnictwie i w sektorach powiązanych z górnictwem – Utrata wysokiego statusu zawodowego górników – Odptyw pracowników w wieku produkcyjnym – Niedostateczna mobilność zawodowa – Bierne podejście rodzin górniczych do aktywizacji zawodowej i podnoszenia kwalifikacji – Niska chęć przekwalifikowania 	Utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem w podregionach górniczych	Atrakcyjny i efektywny system wsparcia rynku pracy podregionów górniczych	1. Instrumenty związane z interwencją na rynku pracy w celu zapewnienia kontynuacji/zmiany ścieżki zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy mobilności pracowników, pracodawców przechodzących zmiany restrukturyzacyjne/modernizacyjne/adaptacyjne, w tym w szczególności zatrudnionych w górnictwie i branżach powiązanych z górnictwem (w tym energetyką konwencjonalną, branżą emisyjną) realizowanych w formule: 2. Outplacementu dla osób zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych m.in. z przyczyn niedotyczących pracowników/pracodawców, przyczyn restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych, dla w tym dla członków rodzin pracowników przedsiębiorstw dotkniętych transformacją (jako działania uzupełniające), poprzez realizację dwóch oddzielnych projektów: <ol style="list-style-type: none"> a) <u>Ścieżkę reorientacji zawodowej</u> obejmującej m. in.: 	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych.	95	Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
				<ul style="list-style-type: none"> – usługi i instrumenty rynku pracy wynikające z obowiązującej <i>Ustawy. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> w przypadku projektów realizowanych przez urzędy pracy, – kursy i szkolenia specjalistyczne, egzaminy certyfikujące, – - pośrednictwo pracy. – doradztwo i poradnictwo zawodowe, w tym informowanie o możliwościach zatrudnienia, – subsydiowane zatrudnienie i doposażenie stanowiska pracy, <p>b) <u>Ścieżkę przedsiębiorczości</u>, realizowanej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej wraz z ze wsparciem pomostowym oraz niezbędnym wsparciem przed rozpoczęciem działalności gospodarczej, np. poprzez usługi charakterze szkoleniowym i doradczym. <p>3. Redeploymentu obejmującego reskilling i upskilling pracowników w celu zachowania ich miejsc pracy u pracodawców przechodzącym zmiany restrukturyzacyjne, których celem będzie przebranżowienie swojego profilu działalności, w szczególności w kierunku przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną.</p>			
			1. Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze rynku pracy	1. Koordynacja współpracy międzyinstytucjonalnej w celu świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz mieszkańców regionu, dotkniętych skutkami transformacji, w tym m.in. w zakresie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, organizacji szkoleń zawodowych, usług prawnych, usług psychologicznych.	1. Instytucje rynku pracy; 2. Instytucje pomocy społecznej.	4	<p>Liczba osób pracujących, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek</p> <p>Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Nadreprezentacja występowania chorób zawodowych u pracowników, w tym w szczególności zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem – Nadreprezentacja chorób (np. płucnych, 	Poprawa jakości życia mieszkańców podregionów górniczych	Kompleksowy system wsparcia społecznego aktywizujący mieszkańców podregionów górniczych	1. Zwiększenie poziomu aktywności społeczności uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji	<p>1. Programy integracji społecznej na rzecz osób uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji uzupełnione niezbędnymi usługami społecznymi oraz działaniami na rzecz zachowania tożsamości i dziedzictwa regionalnego skierowane, w tym w szczególności do grup najbardziej wrażliwych na jej skutki , z uwzględnieniem potrzeb infrastrukturalnych (do określonej wysokości % interwencji).</p> <p>2. Działania promujące równowagę między życiem zawodowym a prywatnym obejmujące dostęp do opieki nad dziećmi i osobami niesamodzielnymi –</p>	Wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych).	41	Liczba osób uzyskujących kwalifikacje po opuszczeniu programu

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<p>kardiologicznych, krążeniowych) związanych ze złą jakością powietrza</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pogorszenie stanu zdrowia psychicznego mieszkańców regionu – Niska aktywność społeczna – Starzenie się społeczeństwa – Niewystarczająca oferta dla aktywizacji społecznej grup marginalizowanych – Niski poziom kapitału społecznego w zakresie budowanie tożsamości kulturowej i dziedzictwa przemysłowego z poszanowaniem tradycji regionu – Niewystarczający poziom dialogu społecznego na temat transformacji 				<p>zatrudnienie nian oraz opiekunek/-ów dla osób starszych w celu aktywizacji kobiet i ich powrotu na rynek pracy.</p> <p>3. Inicjatywy ukierunkowane na działania dotyczące zachowania tożsamości regionalnej i dziedzictwa przemysłowego z poszanowaniem tradycji regionu/subregionu/gminy/dzielnicy.</p> <p>4. Obywatelski budżet inicjatyw transformacyjnych zarządzany przez samorząd regionalny/subregionalny/lokalny.</p> <p>5. Granty dla organizacji pozarządowych na prowadzenie projektów skierowanych do mieszkańców, w szczególności kwartałów, dzielnic, gmin zamieszkałych przez rodziny związane z przemysłem tradycyjnym, budujących wiedzę i świadomość nt. procesów sprawiedliwej transformacji, Lokalne Pakty na rzecz transformacji.</p>			
				<p>1. Rozwijanie wiedzy i umiejętności na rzecz sprawiedliwej transformacji</p>	<p>1. Wzmocnienie potencjału interesariuszy na rzecz skutecznego zarządzania procesem transformacji i jego wdrażania w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym poprzez działania innowacyjne/pilotażowe.</p> <p>2. Monitorowanie i ocena procesu sprawiedliwej transformacji we współpracy z wszystkimi podmiotami dotkniętymi skutkami transformacji, w tym realizacja działań diagnostycznych, analitycznych, foresightowych i monitoringowych w zakresie planowania i prowadzenia procesu sprawiedliwej transformacji, w tym benchmarking rozwiązań krajowych, europejskich i międzynarodowych.</p> <p>3. Wzmocnienie sieciowania i nawiązywanie współpracy między stronami procesu transformacji, jak również promocja partycypacyjnego modelu prowadzenia transformacji.</p>	<p>1. Samorząd województwa;</p> <p>2. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>3. Uczelnie wyższe, instytucje naukowe i instytuty naukowo-badawcze;</p> <p>4. Organizacje pozarządowe;</p> <p>5. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;</p> <p>6. Podmioty działające na zlecenie samorządu województwa wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych.</p>	5

Problem	Wyzwanie	Cel operacyjny	Kierunek działania	Typy operacji	Typy beneficjentów	Ramowa kwota FST [MLN EUR]	Planowane wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> - Zróżnicowanie rozwojowe regionu/ specyficzne potencjały - Niedokończone, niezaadresowane problemy z dotychczasowej transformacji - Brak systemowej i długofalowej polityki transformacyjnej oraz modelu przeprowadzenia transformacji - Brak wystarczającej akceptacji środowisk górniczych dla procesu transformacji - Niski poziom świadomości społecznej w zakresie konieczności przeprowadzenia transformacji regionu - Różne tempo odchodzenia od węgla/zamykania kopalń - Niewystarczający potencjał instytucjonalny i współpraca w subregionach 	<p>Wzmocnienie potencjału społecznego i zarządczego dla przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji w podregionach górniczych</p>	<p>Efektywny społecznie odpowiedzialny system zarządzania transformacją w podregionach górniczych</p>	1. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, w tym kadr realizujących proces transformacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatrudnienie personelu zaangażowanego w zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę środków FST oraz zapewnienie im możliwości rozwoju kompetencji zawodowych. 2. Wsparcie rozwoju kompetencji pracowników jednostek samorządów lokalnych, związków międzygminnych oraz stowarzyszeń JST w zakresie planowania i wdrażania działań na rzecz mieszkańców, przedsiębiorstw i instytucji w zakresie realizacji sprawiedliwej transformacji. 3. Wymiana doświadczeń, w tym wizyty studyjne, staże dot. transformacji terenów górniczych, w tym międzyregionalne i międzynarodowe. 4. Dofinansowanie realizacji projektów (w tym predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich) w obszarach kluczowych z punktu widzenia realizacji sprawiedliwej transformacji (np. project pipeline, rozwiązania modelowe). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samorząd województwa; 2. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; 3. Związek Metropolitalny; 4. Uczelnie wyższe, instytucje naukowe i instytuty naukowo-badawcze; 5. Organizacje pozarządowe; 6. Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; 7. Podmioty działające na zlecenie samorządu województwa wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych. 	<p>88,67</p>	
			2. Otwarta i spójna komunikacja i dialog ze środowiskami regionu budująca świadomość procesu transformacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie świadomości beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu oraz mieszkańców poprzez działania informacyjne, promocyjne i edukacyjne, w tym konferencje, seminaria, szkolenia, spotkania, działania animacyjne i doradczo-wspierające, kampanie informacyjne. 2. Prowadzenie prac Komitetu Monitorującego/ Podkomitetu Monitorującego ds. Sprawiedliwej Transformacji oraz innych gremiów na rzecz włączenia partnerów społecznych w proces sprawiedliwej transformacji. 3. Wsparcie rozwoju kompetencji partnerów społeczno-gospodarczych w zakresie realizacji sprawiedliwej transformacji. 			
<p>HORYZONTALNE: Uwzględnienie zróżnicowania regionalnego / różne tempo odchodzenia od węgla / specyficzne potencjały regionów</p>							

¹ – „**prace przygotowawcze**” – potencjalny zakres czynności, prac które mogą mieć miejsce w przypadku prac przygotowawczych dla terenów skażonych, zdegradowanych, przekształconych itd. w skrócie mających lub mogących posiadać status tzw. bomb ekologicznych (poprzedzających proces ich rewitalizacji):

- analizy jakościowe gleb, wody, powietrza
- analizy jakościowe, ilościowe i morfologiczne zgromadzonych odpadów (składowiska powierzchni i podziemne)
- analizy rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń wraz z analizami wpływu na środowisko (otaczające tereny i zasoby np. źródła wody pitnej)
- plany usuwania, neutralizacji zgromadzonych odpadów
- plany remediacji, dekontaminacji i innych technik usuwania źródeł zanieczyszczeń
- plany działań służące poprawieniu właściwości fizycznych i chemicznych gruntów, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb - zainicjowanie procesów glebotwórczych
- budowa instalacji pilotowych i testowanie metod remediacji/dekontaminacji - poletka, instalacje testowe - tylko jeśli służą potwierdzeniu skuteczności planowanych metod/technik
- niezbędne prace niwelacyjne i przygotowawcze w tym zabezpieczenie terenu

- wyznaczenie docelowego przeznaczenia i zagospodarowania danego terenu
- analizy i opracowania dotyczące uregulowania stanu własnościowego
- wyceny szacunkowe
- procedury administracyjne, zgody, decyzje (opcjonalnie)
- opracowania planistyczne w tym aktualizacja lub opracowanie studium uwarunkowań, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (opcjonalnie)
- wstępne studia wykonalności, analizy techniczno - ekonomiczne, analizy ryzyka
- KIP i raporty oddziaływania na środowisko
- konsultacje społeczne i instytucjonalne